

Pundurvalstis

Ilmāra Meža stāsts
Ilustrācijas no *Google Images*

Pasaulē ir arī pavisam mazas valstiņas. Tās sauc par pundurvalstīm.

Eiropā vien

tādas ir piecas — Andora, Monako, Lihtenšteina, Sanmarīno un Vatikāns. Šīs mini valstiņas var atrast tikai ļoti smalkās kartēs. Vai negribi pamēģināt tās atrast? Pirmās divas – Andora un Monako – atrodas pie Francijas dienvidu robežām, bet pēdējās divas – Sanmarīno un Vatikāns – Itālijā. Lihtenšteina ir noslēpusies starp Austriju un Šveici, kas pašas nav nekādas lielās. Ja izdodas atrast vismaz trīs mazās valstiņas, tad vari likt

sev teicamu atzīmi, bet, ja visas piecas, tad...

Mazo valstiņu aizņem pavisam nelielu platību. Pati mazākā valsts ir Vatikāns: tā aizņem tikai dažus Romas pilsētas kvartālus. Vatikānu var izstaigāt krustu šķērsu tikai nepilnā stundā. Tiesa,

cilvēki gan parasti tam veltī vairāk laika, jo Vatikānā ir bagāti

muzeji, skaisti dievnami un vēl citas interesantas vietas, kuras var apskatīt un izbaudīt. Pārējās pundurvalstis nav tik mazas. Valstīm cauri ved vairākus, līdz pat dažus desmitus, kilometru garš ceļš. Tās

aptuveni līdzinās dažu Latvijas pagastu platībai. Pundurvalstīs ir ap dažiem desmitiem tūkstošu (10 000) iedzīvotāju, kas līdzinās vidējas Latvijas pilsētas, piemēram, Kuldīgas vai Valmieras, iedzīvotāju skaitam. Tikai Vatikānā ir ap tūkstoš (1000) iedzīvotāju. Vatikānā dzīvojošie cilvēki lielākoties ir saistīti ar katoļu baznīcu, jo Vatikāns ir šīs ticības pasaules centrs un tur dzīvo pats Romas pāvests.

Katrai no šīm mazajām pundurvalstiņām ir sava

valdība, pilsoņi ar pasēm, robežas, policija, markas, vārdu sakot, viss, kas,

pienākas kārtīgai valstij. Tomēr par pundurvalstīm stāsta daudz joku, piemēram, ka Lihtenšteinas orķestrī esot vairāk cilvēku nekā tās aizsardzības spēkos. Savukārt Monako esot aizliegts spēlēt futbolu, jo pēc katra spēcīgāka spēriena pa bumbu tā ielido Francijā vai Itālijā, un tad esot jāķēpājas ar robežsargiem, lai dabūtu bumbu atpakaļ.

Monako ir monarhija, un tai ir savs princis. Šajā

mazajā valstiņā, kas stiepjas gar brīnišķīgo Vidusjūras krastu, ir daudz izklaidēšanās iespēju: Monako ir viens no pasaules azartspēļu centriem. Katru vakaru tur cilvēki var zaudēt

vai laimēt tādas naudas summas, kādas parasti var nopelnīt tikai vairākos gados. Toties Monako princis ir piedalījies olimpiskajās spēlēs kā bobslejists! Godalgotu vietu, tāpat kā Latvijas sportisti, viņš gan neieguva, taču mazā valstiņa tika pārstāvēta lielajos sporta svētkos.

Ja tu dzīvotu pats savā pundurvalstī, kā to sauktu un kādas izskatītos tās robežas?

Šis mazās valstis pārtiek lielākoties no tūrisma.

Katru gadu tūkstošiem interesentu apmeklē tās un bieži nopērk kādu no daudzajiem suvenīriem, piemēram, pastmarkas, tādējādi atstājot savu naudu valsts kasēs.

Skolotāju / vecāku lapa

Virsraksts: Pundurvalstis

Autors: Ilmārs Mežs

Ilustrācijas no Google Images

Līmenis

LIX: 55

Valodas līmenis: B2

Piemērotais vecums: 5.-8. kl.

Vārdu saraksts

Paplašinātais vārdu krājums

aizliegts	<i>forbidden</i>
aizsardzība	<i>defense</i>
bobslejists	<i>bobsleigher</i>
dienvidi	<i>south</i>
godalgota vieta	<i>medal winner</i>
iedzīvotāju skaits	<i>population</i>
interesents	<i>a person interested in</i>
izklaidēšanās	<i>fun, amusement</i>
krustu šķērsu	<i>crisscross</i>
kvartāls	<i>city block</i>
ķēpāties	<i>to mess about</i>
lielākoties	<i>for the most part</i>
līdzināties	<i>to resemble</i>
marka	<i>postage stamp</i>
olimpiskās spēles	<i>Olympic Games</i>
pagasts	<i>rural district; county</i>
pase	<i>passport</i>
pāvests	<i>The Pope</i>
pilsonis	<i>citizen</i>
robeža	<i>border</i>
robežsargs	<i>border guard</i>
suvenīrs	<i>souvenir</i>
teicama atzīme	<i>excellent grade</i>
tūrisms	<i>tourism</i>
valdība	<i>government</i>
valsts kase	<i>State Treasury</i>
vidējs	<i>medium size</i>
(zemes) platība	<i>area (of land)</i>

Īpašvārdi un termini

Andora	<i>Andorra</i>
Austrija	<i>Austria</i>
azartspēle	<i>gambling games</i>
Francija	<i>France</i>

Itālija	<i>Italy</i>
Lihtenšteina	<i>Lichtenstein</i>
Monako	<i>Monaco</i>
monarhija	<i>monarchy</i>
punduris	<i>dwarf</i>
pundurvalsts	<i>mini state</i>
Roma	<i>Rome</i>
Sanmarīno	<i>San Marino</i>
Šveice	<i>Switzerland</i>
Vatikāns	<i>The Vatican City</i>
Vidusjūra	<i>Mediterranean Sea</i>

Uzdevumi

- Skolēni pēta Eiropas karti. Skolēni tukšā Eiropas kartē ieraksta valstu nosaukumus, tad izstāsta vai uzraksta, ko apguvuši. Saite uz valstu karti: <https://goo.gl/images/9jXHRy> Saite uz tukšu karti: <https://goo.gl/images/yjZCml>.
- Skolēni izpēta Eiropas (vai pasaules) valstu sarakstu, kurā valstis sakārtotas pēc lieluma: platības, iedzīvotāju skaita utt. Skolēni izstāsta vai uzraksta, ko apguvuši. Saite uz karti ar pasaules valstīm pēc platības: <https://goo.gl/images/92xIjd>. Tabula pēc iedzīvotāju skaita: <https://goo.gl/images/7Nd72S>.
- Skolēni pārrunā bēgļu un migrantu plūsmu Eiropā. Izmantojot jaunākās ziņas, skolēni pārrunā, kāpēc un kā cilvēki pārceļas uz citām zemēm. Pēc izvēles raksturo kāda kara bēgļu situāciju.
- Skolēni pārrunā, kāpēc daudzi cilvēki no Latvijas brauc dzīvot citur. Uz kuriem tie pārceļas? Tabula ar iedzīvotāju skaitu no žurnāla *Ir*: <https://goo.gl/images/92xIjd>.

Darba lapas

- Kā sauc, kur atrodas? - 1. uzdevums
- Izvēlies vārda pareizo nozīmi! - 2. uzdevums
- Sajauktie vārdi - 3. uzdevums

Rakstu darbi

- Skolēni izvēlas, kur Eiropas valsti pētīs. Skolēni izmanto materiālus latviski, piem., bērnu enciklopēdijas, Vikipēdija.lv, eu-ABS.com u.c. avotus, lai apgūtu terminoloģiju. Pēc tam skolēni sagatavo runu vai rak-

stu darbu par izvēlēto valsti un norunā vai nola-
sa to saviem klasesbiedriem.

2. Skolēni Eiropas kartē iekrāso dažādas valstis
pēc lieluma, iedzīvotāju skaita vai citiem kritē-
rijiem.
3. Skolēni apgūst Eiropas valstu nosaukumus lat-
viski, spēj tās nosaukt un parādīt kartē.

Skolēni izlasa rakstu *10 mazākās valstis pasaulē*
vietnē *Spoki*, izpēta fotogrāfijas un apraksta tās.
Saite: [http://spoki.tvnet.lv/vesture/10-mazakas-
valstis-pasaule/450702](http://spoki.tvnet.lv/vesture/10-mazakas-valstis-pasaule/450702).

Runāšana

1. Skolēni izvēlas kādas pundurvalsts karogu, uz-
zīmē to, izpēta tā vēsturi un pastāsta par to sa-
viem klasesbiedriem.

Spēles

1. Iekustini smadzenes:

<https://www.youtube.com/watch?v=N-ZGOpwa-ng>
<https://www.youtube.com/watch?v=xG8DX50nqPA>
<https://www.youtube.com/watch?v=-FfxW52rmUs>

Atbildes

3. uzdevumam

ALBĀNIJA
LIETUVA
APVIENOTĀ KARALISTE
ITĀLIJA
FRANCIJA
SPĀNIJA
ŠVEICE
ZVIEDRIJA
NĪDERLANDE
UNGĀRIJA

Kā sauc, kur atrodas?

Izmanto kartes, globusu un internetu un noskaidro valstu nosaukumus latviski! Ieraksti valstu latviskos nosaukumus tabulā un kartē! Iezīmē pundurvalstis, ja kartē tās nevar redzēt!

angliski	latviski	angliski	latviski
Albania		Macedonia	
Andorra		Malta	
Austria		Moldova	
Belarus		Monaco	
Belgium		Montenegro	
Bosnia and Herzegovnia		The Netherlands	
Bulgaria		Norway	
Croatia		Poland	
Cyprus		Portugal	
Czech Republic		Romania	
Denmark		San Marino	
Estonia		Scotland	
Finland		Serbia	
France		Slovakia	

angliski	latviski	angliski	latviski
Germany		Slovenia	
Greece		Spain	
Hungary		Sweden	
Iceland		Switzerland	
Ireland		Ukraine	
Italy		United Kingdom	
Kosovo		The Vatican	
Latvia			
Lichtenstein			
Lithuania			
Luxemburg			

Prasme: lasišana, rakstīšana
(K)

Izvēlies vārda pareizo nozīmi!

Doti vārdi un to iespējamās nozīmes. Izvēlies vārda pareizo nozīmi un apvelc pareizās atbildes burtu!

1. robeža
 - A. balti sārts
 - B. līnija, kas nodala kādu teritoriju
 - C. neliels, ass iedobums vai izgriezums
 - D. greznums

2. teicama atzīme
 - A. slikts vērtējums
 - B. ļoti labs vērtējums
 - C. gramatisks vārdu savienojums
 - D. runāt par tēmu

3. platība
 - A. laukuma vai virsmas lielums
 - B. līdzens paaugstinājums
 - C. mēbele priekšmetu novietošanai
 - D. planētas virsma

4. krustu šķērsu
 - A. krūšu kauls
 - B. kristīgo reliģiskā zīme
 - C. paveikta darbība, rezultāts
 - D. cits citam pāri, dažādos virzienos

5. līdzināties
 - A. būt līdzīgam
 - B. atteikties
 - C. salocīt
 - D. līst un stiepties

6. pagasts
 - A. iepriekš nodzīvots laiks
 - B. brīvs laukums starp celtnēm
 - C. vieta zem grīdas
 - D. administratīva teritorija Latvijā

7. iedzīvotāju skaits
 - A. konkrētā vietā dzīvojošu cilvēku daudzums
 - B. vieta, kas paredzēta ieiešanai
 - C. ikdienas dzīvei nepieciešamās mantas
 - D. matemātisks jēdziens, kas izsaka lielumu

8. vidējs
 - A. vieta, kurā kas atrodas
 - B. rādītājs, kas atrodas starp galējiem lielumiem
 - C. tievākā vieta starp krūškurvi un vēderu
 - D. uzskats, izpratne

9. valdība
 - A. zinātne, kas pētī valodu
 - B. vālei līdzīgs rīks
 - C. valsts varas augstākā institūcija
 - D. zemes paaugstinājums

10. pilsonis

- A. tāds, kas satur maksimāli lielu daudzumu
- B. maza šķidruma daļiņa
- C. skujkoks ar platiem zariem
- D. persona, uz kuru attiecas valsts likumos paredzētās tiesības un pienākumi

11. pase

- A. rotaļa, kurā viens no dalībniekiem meklē pārējos
- B. spēlē izlaist kārtu
- C. dokuments, kas apliecina īpašnieka personu
- D. viegli ādas apavi

12. aizsardzība

- A. vieta, kur dvēseles nokļūst pēc nāves
- B. rīcība, lai kādu aizstāvētu
- C. īpaša materiāla cepure
- D. balss saišu iekaisums

13. aizliegts

- A. neatļauts
- B. trešais pēc kārtas
- C. par nomu saņemta nauda
- D. tāds, kas attiecas uz seniem laikiem

14. izklaidēšanās

- A. izskaidrojums, apraksts
- B. darba rīks zāles pļaušanai
- C. patīkami un jautri pavadīts laiks
- D. nolīdzināta vieta

Sajauktie vārdi

*Sarakstā ir Eiropas valstu nosaukumi, kam sajaukti burti.
Saliec burtus pareizā kārtībā un uzraksti valstu nosaukumus!*

1. ĀBNJAILA

2. TULVEIA

3. PEVAILNROTĀEKAISTA

4. LIIĀTAJ

5. AJCARFNI

6. PNJIAĀS

7. VICEŠE

8. RIDVZEIAJ

9. DRLADENĪNE

10. UGJANRIĀ
